



Zagrebački knjižarski katalogi 1796.-1823.

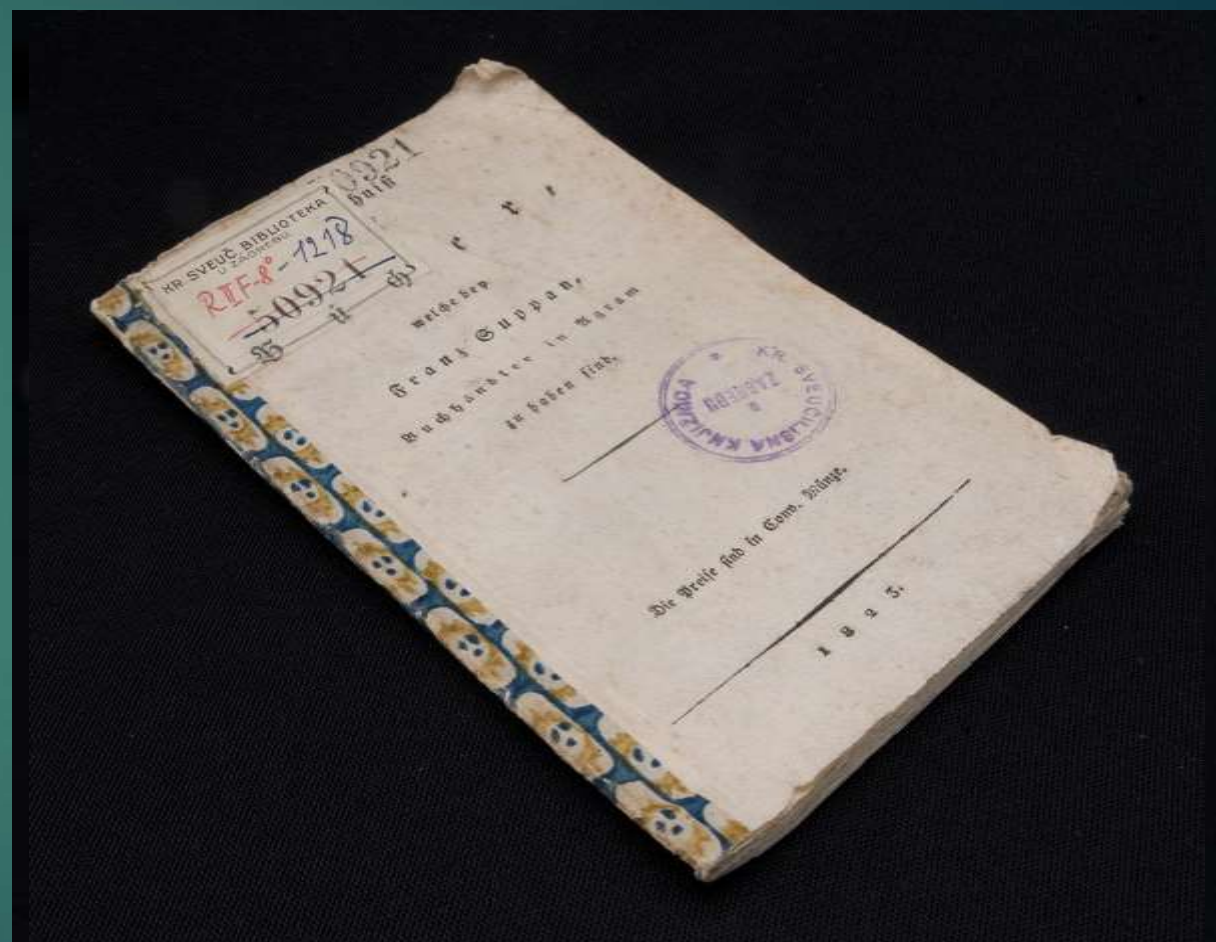
dr. sc. Jasna Tingle

OSMI FESTIVAL HRVATSKIH DIGITALIZACIJSKIH PROJEKATA

ZAGREB, NSK, 4.5.2018.

Knjižarski katalogi u ovom istraživanju

2



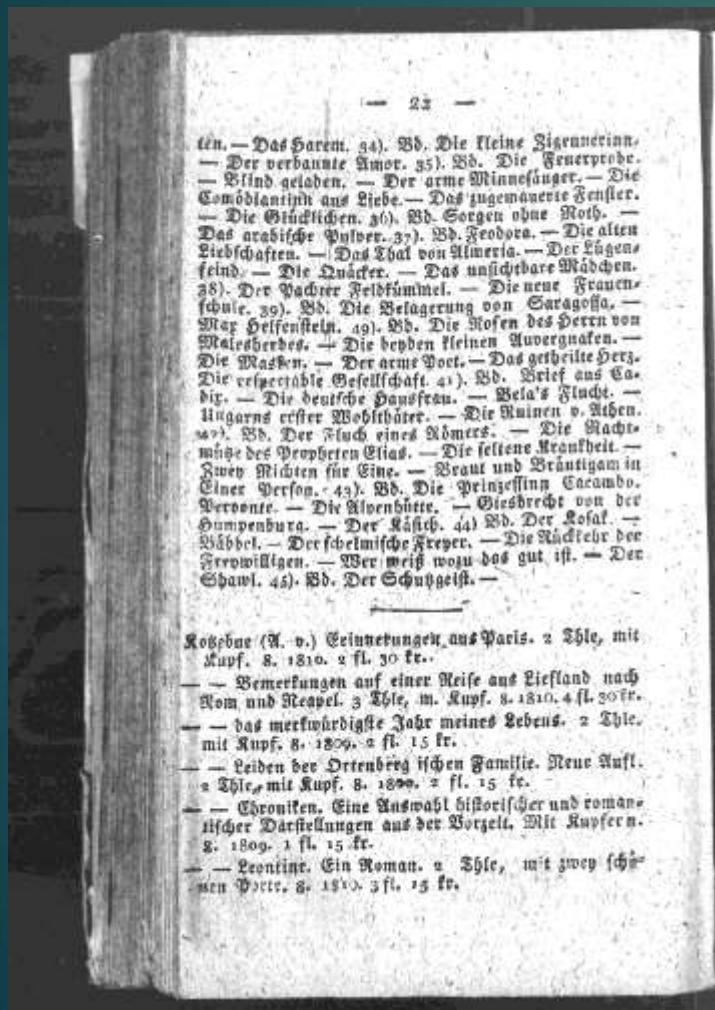
© NSK

Knjižarski katalogi u razdoblju manufakturnog tiskarstva

3

Priprema knjižarskog kataloga

- ▶ Priprema popisa knjiga u rukopisu - dugotrajna
- ▶ Umetanje složenijih slika – preskupo
- ▶ Korištenje kvalitetnog papira - neracionalno
- ▶ Štednja na prostoru stranice - imperativ
- ▶ Štednja pri korištenju odljevaka slova i brojki - moguća



Istraživanje

Svrha istraživanja

5

Identificirati kataloge zagrebačkih knjižara sačuvane do danas

Prikupiti podatke iz kataloga

Analizom podataka objavljenih u katalogima doprinijeti poznavanju povijesti knjige u Hrvatskoj

Knjižarski katalogi u ovom istraživanju

6

1. Novosel, Antun. Verzeichniss der Bücher, welche in der Kais. Königl. privilegirten von Novosselschen Buchhandlung in Agram um beygesetzte Preise zu haben sind. Agram, gedruckt mit von Novosselschen Schriften, 1796. (NSK R II F-8-1477, Privez 3)
2. Novosel, Antun. Obznanenye. Bez godine i mjesta tiska. Pretisak objavljen kao dopuna članku M. Tomić Knjižarski katalogi kao izvor za povijest knjige: primjer kataloga Novoselske knjižare u Zagrebu (1794.-1825.), Libellarium, 1/2(2008), str. 265-297.
3. Novosel, Antun. Verzeichniss der Bücher, welche in der Kais. Kön. privileg. v. Novoszelschen Buchhandlung in Agram um beygesetzte billige Preise zu haben sind. Agram, gedruckt mit von Novosselschen Schriften, 1801. (NSK R II F-8-1477, Privez 4)
4. Rudolf, Franjo. Nro 3 Catalogus librorum antiquorum et omni scientiarum genere, qui apud Franciscum Rudolph, bibliopolam et compactorem Zagabriae, in bon Compactura addito Pretio venales extant. Verzeichniss von altern Büchern aus allen Fachern den Wissenschaften welchen bey Franz Rudolph Büchhandler und Büchbinder zu Agram zu habend sind, 1812. Bez mjesta tiska. (NSK R II F-8-1155)
5. Rudolf, Franjo. Verzeichniss der Bücher Welche bey Franz Rudolf Buchhandler in Agram nachst der blutigen Brucken, um beygesetzte Preise zu haben sind. Bez godine i mjesta tiska. (NSK R II F-8-876)
6. Župan, Franjo. Verzeichniss der Bücher, welche bey Franz Suppan Buch und Kunsthandler in Agram zu haben sind. Im November 1814. Bez mjesta tiska. (NSK R II F-8-1477, Privez 5)
7. Župan, Franjo. Neue Kommissions-Artikel aus dem Verlag des Buchhandler K. A. Hartleben in Pesth zu finden bei Franz Suppan, privil. Buchhandler in Agram. Bez godine i mjesta tiska. (NSK R II F-8-1477, Privez 7)
8. Župan, Franjo. Verzeichniss der Bücher welche bey Franz Suppan, Buchhandler in Agram, zu haben sind, 1823. Bez mjesta tiska. (NSK R II F-8-1218)

Knjižarski katalogi u ovom istraživanju

7

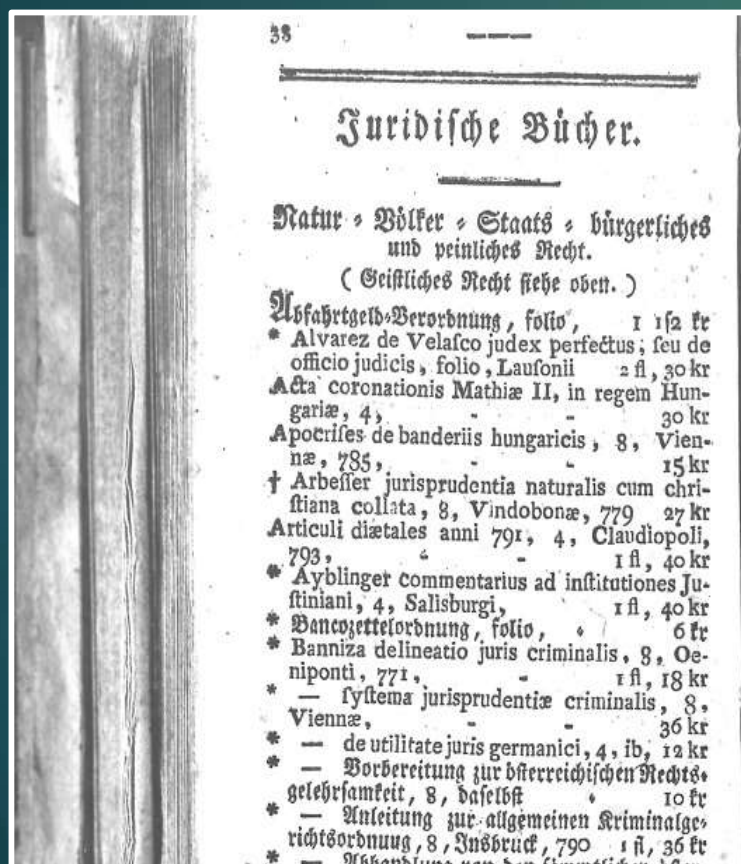
Knjižar	Godina izdanja kataloga	Broj stranica	Broj navedenih knjiga
A. Novosel	1796.	135	2401
A. Novosel	1800?	32	298
A. Novosel	1801.	196	2703
F. Rudolf	1812.	84	674
F. Rudolf	1822?	112	2982
F. Župan	1814.	32	319
F. Župan	1817.	16	149
F. Župan	1823?	32	412
UKUPNO			9938

Metodologija istraživanja

8

Materijalni opis:
Novosel 1796

Analiza podataka:
Novosel 1796



Novosel 1796 final.csv [DataSet1] - IBM SPSS Statistics Data Editor

Visible: 20 of 20 Variables

	Kat	ID	Str	Red_br_knj	Poglavlje	Podpoglavlje	Skupina	Autor	Naslov	Mjesto	Jed_mjesto	DrZava	Godina	Jed_god	Jezik	
1	1	1	1		Theologic	Heilige Sc	1	Andrian	dissert. historico-chronolo	Vien	Beč	Austrija			lat	lat
2	1	2	1		Theologic	Heilige Sc	1	Alexi Perit	hebraeo-samaritani praest	Heidelbergae	Heidelberg	Njemačka	1783	1783	lat	lat
3	1	3	1		Theologic	Heilige Sc	1		Alter novum testamentum	Vien	Beč	Austrija	1787	1787	lat	lat
4	1	4	1		Theologic	Heilige Sc	1	Aurillon	Commentaire sur la Psau	(Vien) ib	Beč	Austrija			franc	lat
5	1	5	1		Theologic	Heilige Sc	1		geschichte und Schreften d	Salzburg	Salzburg	Austrija	1787	1787	nyem	got
6	1	6	1		Theologic	Heilige Sc	1	Bezange	Introductio hermeneutico li	Styrac	Steyr	Austrija			lat	lat
7	1	7	1		Theologic	Heilige Sc	1		Biblia sacra	Venetis	Venecija	Italija			lat	lat
8	1	8	1		Theologic	Heilige Sc	1		Biblia sacra cum comment	Vien	Beč	Austrija			lat	lat
9	1	9	1		Theologic	Heilige Sc	1		Biblion aridon haimeson fo	(Vien) ib	Beč	Austrija			grčki	got
10	1	10	2		Theologic	Heilige Sc	1		Breviarum scripturiscum	Aug Vind	Augzburg	Njemačka	1772	1772	lat	lat
11	1	11	2		Theologic	Heilige Sc	1		Buch der Psalmen zum all	Wien	Beč	Austrija	1781	1781	nyem	got
12	1	12	2		Theologic	Heilige Sc	1	Calmet	commentarius Liberals in	Wuceburg	Wurzburg	Njemačka	1791	1791	lat	lat
13	1	13	2		Theologic	Heilige Sc	1	Canerius	Commentaire litteral sur la	Vien	Beč	Austrija			franc	lat
14	1	14	2		Theologic	Heilige Sc	1	Canerius	buchstabi Auslegung des	Wien	Beč	Austrija	1791	1791	nyem	got
15	1	15	2		Theologic	Heilige Sc	1	Cartier	psalmodiae ecclesiasticae	Frib	Freiburg	Njemačka			lat	lat
16	1	16	2		Theologic	Heilige Sc	1	Cleochizi	Commentarius in Psalms	Aug Vind	Augzburg	Njemačka			lat	lat
17	1	17	2		Theologic	Heilige Sc	1		Commentarius in Evangel	Labaci	Ljubljana	Slovenija	1792	1792	lat	lat
18	1	18	2		Theologic	Heilige Sc	1	Danzl	synopsis interpretis abrae						lat	lat
19	1	19	2		Theologic	Heilige Sc	1		Erklärung der Sonn und Fe	Prag	Prag	Čelka	792	1792	nyem	got
20	1	20	2		Theologic	Heilige Sc	1		Erklärung der Sonn und Fe	Numb	Nurnberg	Njemačka	1776	1776	nyem	got

Data View Variable View

Analiza rezultata

Broj knjiga u katalogima

10

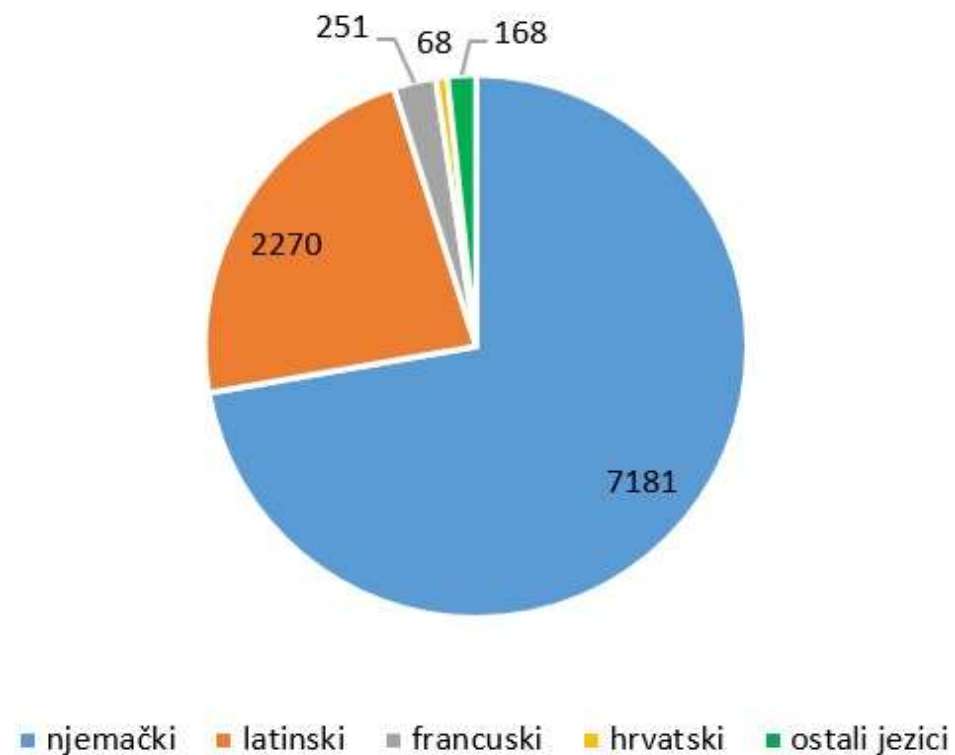
Godina	Broj stan. u Zg.	Broj pismenih	Katalog	Broj knjiga
oko 1800.	8000-9000	560-630*	Novosel 1796	2401
			Novosel 1800	298
			Novosel 1801	2703
oko 1818.	9000	630-720*	Rudolf 1812	674
			Rudolf 1822	2982
			Župan 1814	319
			Župan 1817	149
			Župan 1823	412

*Temeljem procjena S. Krivošića

Jezici knjiga

11

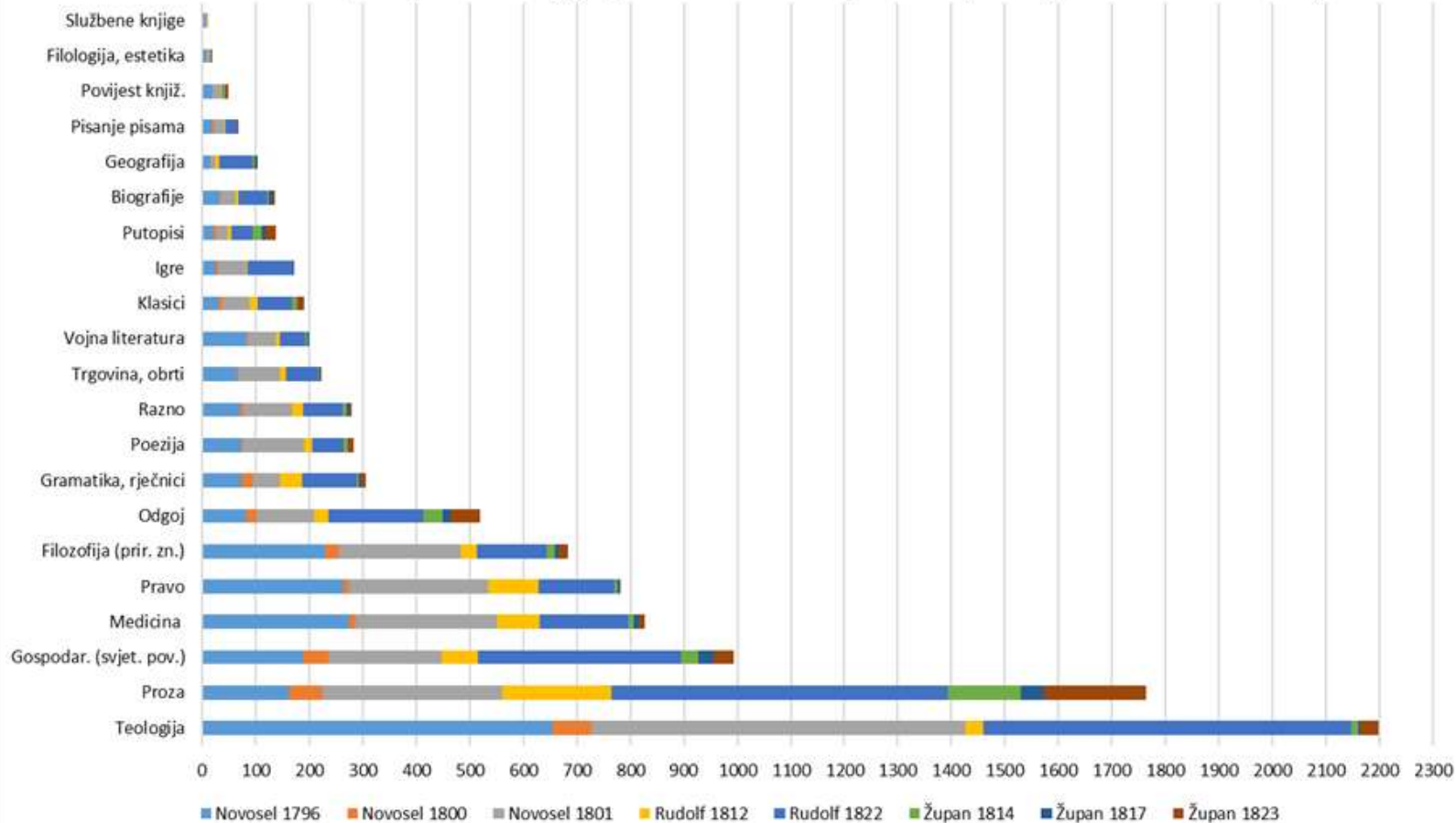
Zastupljenost jezika u katalogima - zbirno



„Ostali” jezici:

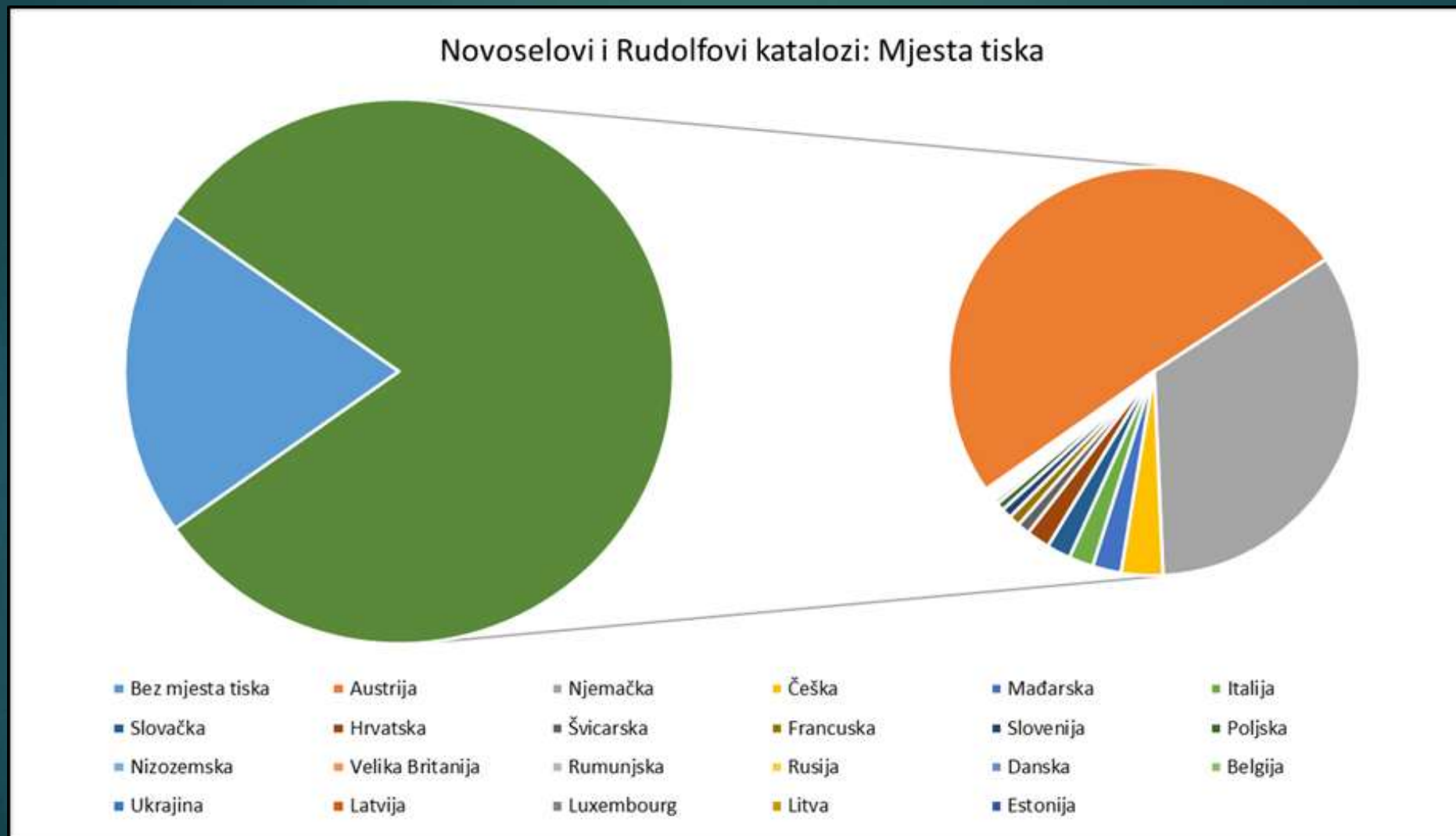
- ▶ mađarski
- ▶ talijanski
- ▶ engleski
- ▶ slovenski
- ▶ grčki
- ▶ slovački
- ▶ višejezične knjige

Ukupna ponuda knjiga po tematskim skupinama (temeljem *Novosela 1796*)



Mjesta tiska (7279 knjiga)

13



Mjesta tiska (Novosel 1801)

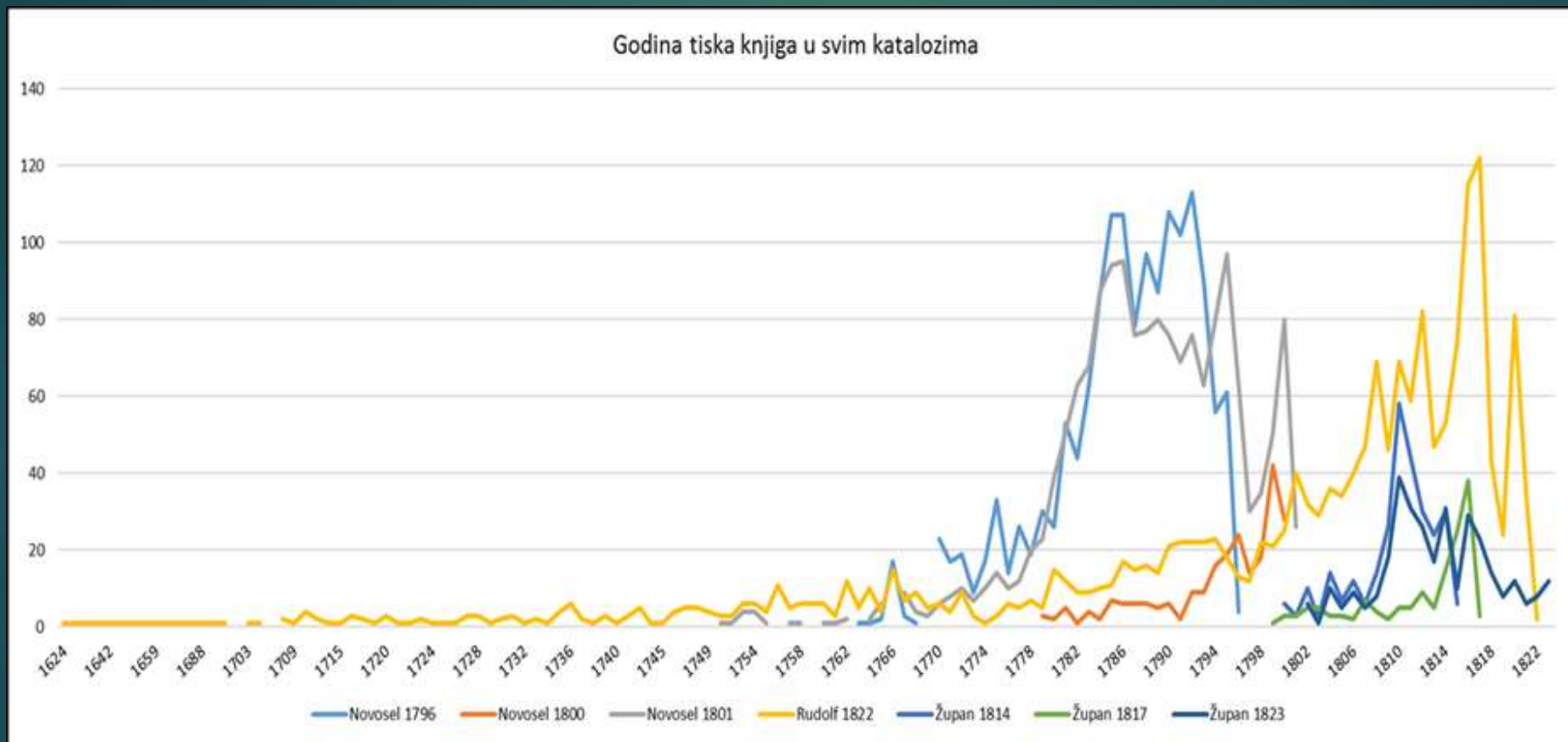
14



Oznaka na karti	Postotak naslova u katalogu
	≤ 0,15 % naslova
	0,16-1,00 % naslova
	1,01-2,00 % naslova
	2,01-25,00 % naslova
	≥ 25,00 % naslova

Godina tiska (5002 knjige)

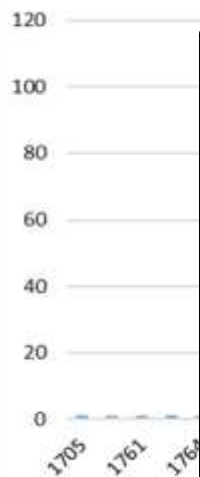
15



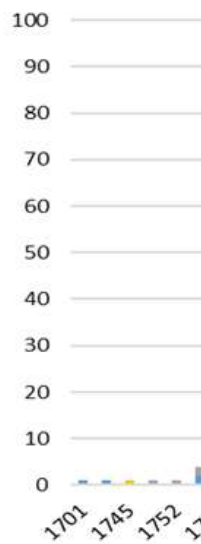
Godina tiska i jezik

16

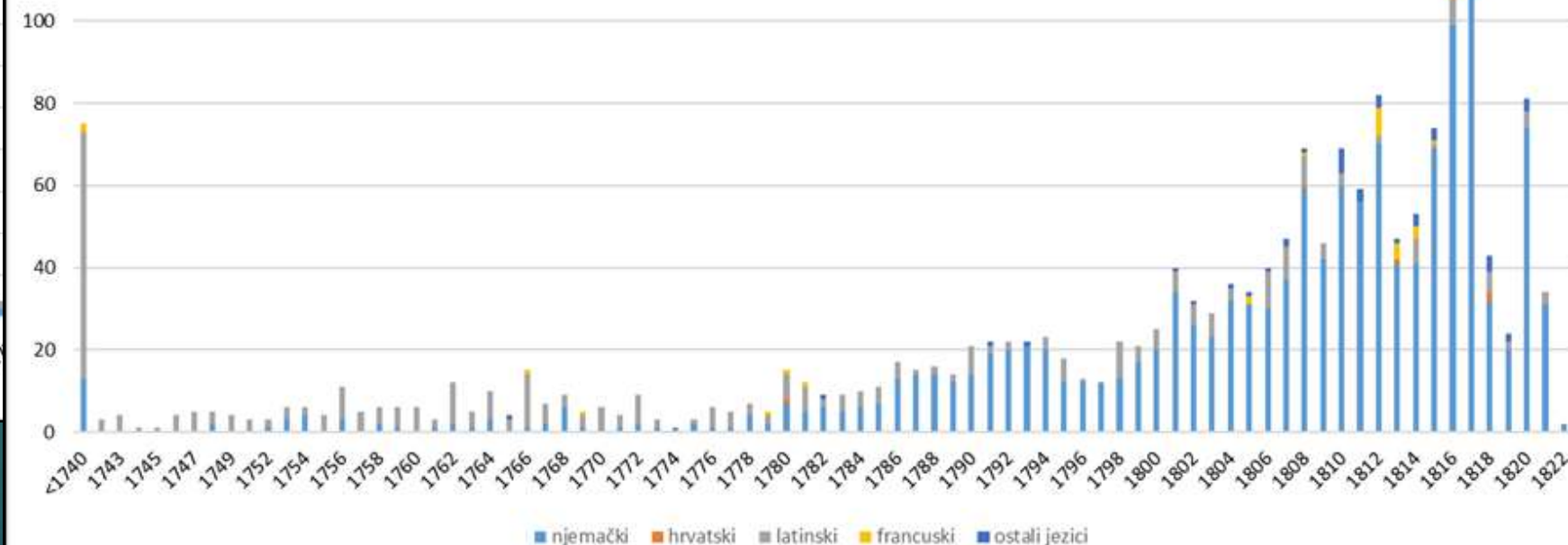
Novosel 1796: jezik naslova knjiga kroz vrijeme



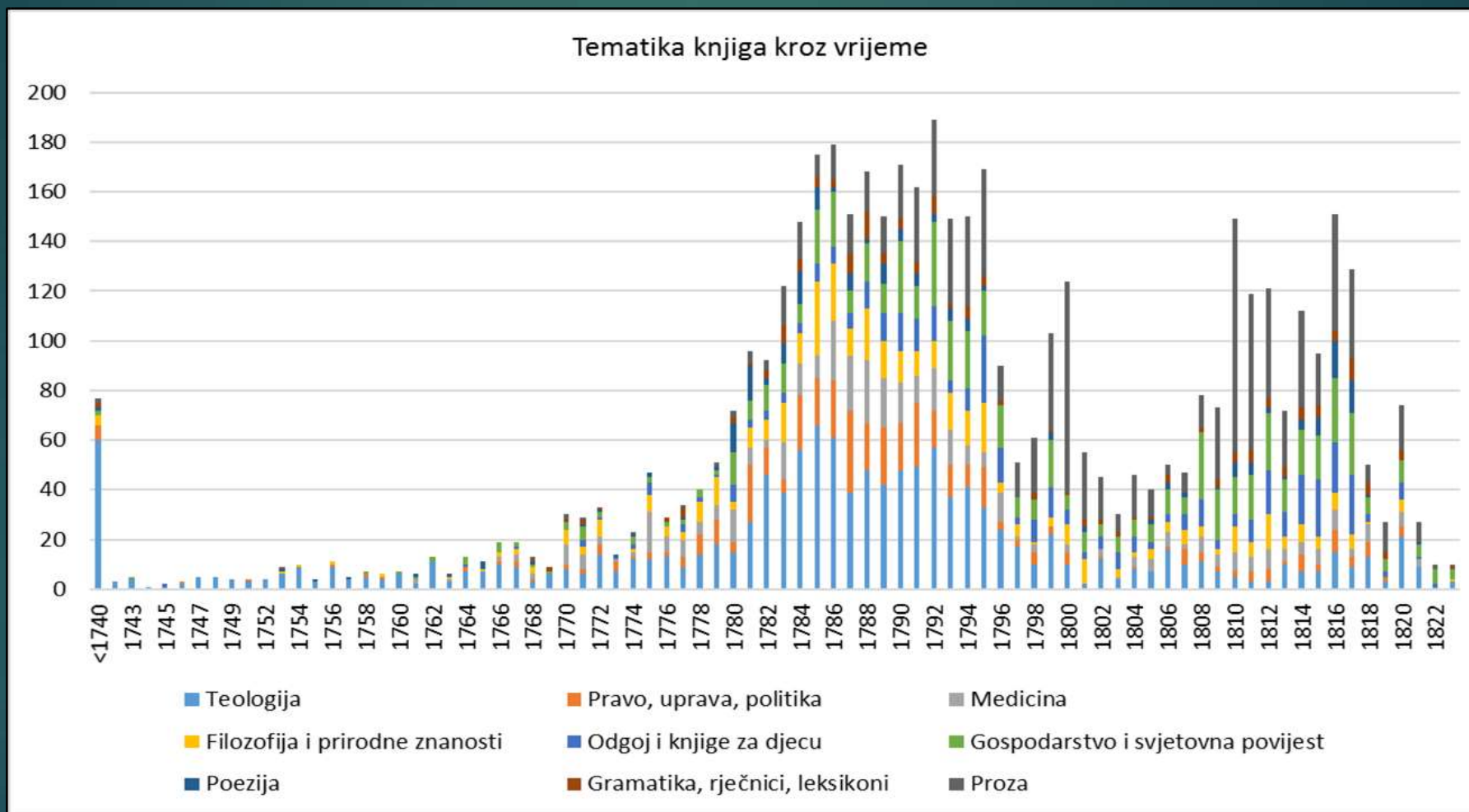
Novosel 1801: Jezik naslova knjiga kroz vrijeme



Rudolf 1822: Jezik naslova knjiga kroz vrijeme



17



Cijene

18

Katalog	Novosel 1796	Novosel 1800	Novosel 1801	Rudolf 1812	Rudolf 1822	Župan 1814	Župan 1817	Župan 1823
Broj knjiga	2401	298	2703	674	2882	319	149	412
Cijene za	2400	298	2703	673	2978	307	149	403
Najniža	0,02	0,02	0,02	0,12	0,02	0,50	0,30	0,13
Najviša	106,50	9,00	38,00	70,00	46,40	80,00	60,00	56,00
Prosječna	1,72	1,03	1,45	1,86	2,09	6,09	4,69	2,98
Najčešća	1,50	0,50	0,40	2,00	1,00	2,00	1,00	1,40
Zaliha (min)	4134,57	306,81	3924,97	1254,32	6225,33	1868,67	699,00	1202,38

- ▶ Egzaktnim podacima potvrđeno bogatstvo ponude knjiga u Zagrebu:
 - ▶ broj naslova u ponudi, jezici, tematika, cijene
- ▶ Potvrđena dominacija njemačkog jezika
 - ▶ 70% naslova na njemačkom jeziku
 - ▶ 30% naslova na 10-ak jezika
- ▶ Potvrđena dominacija strane produkcije
 - ▶ Osim iz Austrije i Njemačke, knjige su uvezene iz cijele Europe
- ▶ Potvrđena dominacija vjerske tematike
 - ▶ Gotovo podjednak udio književnosti
- ▶ Krajem 18. stoljeća i u Zagrebu je u kulturi knjige
 - ▶ latinski zamijenjen vernakularnim jezikom – njemačkim
 - ▶ vjersku literaturu zamjenjuje književnost
- ▶ Uloga knjižarstva u kulturnim i političkim zbivanjima
 - ▶ Unatoč slaboj pismenosti i slaboj domaćoj produkciji spremnost za podršku promjenama